

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A bizonyágtevő egyház.

(Elmondattott a debreceni egyházmegye lelkészi értekezletén, Berettyóújfaluban, 1930 júl. 2-án.)

Jelenések 11: 1—14.

„Írd meg, amiket láttál és amik vannak és amik ezek után lesznek.“ (Jel. 1: 19.) A dicsőség Urának ez a parancsszava a látomások apostolához a maga fenséges tömörségében is egészen világosan mutatja, hogy a Biblia végső könyvében kijelentett végső dolgok legtöbbje amennyire *meglesz*, éppúgy meg is *van* már. Nemcsak a vég egy bizonyos pontján fog bekövetkezni, hanem már most is folyik. Az utolsó ítélet csak megkoronázása és legvégső következményeiben való keresztülvitele lesz az Isten folytonos ítéletének e világ és benne az Ő népe fölött — mint ahogyan az utolsó ítélet előtt az Isten és az Ő Krisztusa és szentjei ellen följelődő óriási antikrisztusi támadás is csak a legvégső rohama lesz annak a könyörtelen hadjáratnak, amely ellenük az Antikrisztustól szervezve és vezérelve már most is rég ideje szüntelenül folyik.

Ilyen ítéletesen végső s mégis már a jelenvaló világban szüntelenül meglévő és megtörténő dolgokról van szó alapigénkben is.

Megmérték a templom és az oltár és azok, akik abban imádkoznak. Az Úr Isten nemcsak a világot, de a világban benne küzdő és szenvedő földi anyaszentegyházát is állandó ítélet alatt tartja, mert állandóan alkalmazza reá a maga szentséges és föllebbezhetetlen mértékeit. Istennek minden ítélete, amelyet e földi világban kijelent és végrehajt, *legelső sorban* azoknak szól, aki, az Ővéi — és szól nekik éppen azért, mert az Ővéi. Azok, akikből az Úr Istennek tetszik magának templomot építeni s szívüket és életüket az Ő tiszteletének oltárjául elfogadni, minden mások között és fölött tárgyai az Ő állandó mérésének és ha hiányosaknak találtnak — pedig ugyan ki és mikor nem találtnak közöttük hiányosnak? — tárgyai összetörő, megsemmisítő ítéletének is.

Ne gondoljuk tehát, hogy Isten az anya-

szentegyházban csak azt ítéli meg, akár állandóan, akár egyszer, végsőleg, ami benne a világgal van végzetesen elkeveredve. Látjuk, hogy a templom tornáca, amelyet a pogányok tapodnak, mert nekik adatott mindaddig, amíg csak a titkos vég-idő be nem telik, egyáltalán nem is kerül mérték alá. *Ennek* a sorsa és ítélete már eleve világos és kétségtelen. Arról még csak vitázni sem lehet, mi lesz a sorsa és az ítélete a föld egyház mindamaz eltévelyedéseinek, amelyekkel a világ hatalmába adja magát: akár, ha politikai hatalomra és befolyásra tör, akár, ha az anyagiakra akarja alapozni az életét, akár ha világi intézmények szellemével és módján rendezkedik be, akár ha világi mértékeket alkalmaz a saját tagjaira. De az egyház életében, e megrendítően félelmes ige szerint, nemcsak az esik örökösén mérték és ítélet alá, ami benne végzetesen és átkosan el van már a világgal keveredve, ami benne a pogányok tapodta tornác szerepét tölti be —, hanem az is, amitől az egyház a világnak a lelkét a leggondosabban távollartani véli: a templom is, a szentély is, az oltár is, sőt az imádkozó lelkek szentek-szentje is. Keresztyén hitünk és vallásunk leg-tisztábbnak, legmagasztosabbnak vélt megnyilatkozásai is, akár az egyén, akár a közösség életében, naponként és óránként isteni mérték és isteni ítélet alá esnek. Ne hidd, hogy te kevésbé esel mérték és ítélet alá csak azért, mert imádkozó lélek vagy, mint a másik, a nem imádkozó lélek — csak azért, mert te önzetlenebb, munkásabb, tisztábbéletű szolgája vagy az oltárnak, mint a másik, e világ mértékével is haszontalannak ítéltető szolga —, csak azért, mert te, reformált evangéliumi egyházam, hívebb földi árnyképe vagy az isteni egyház-ideálnak, mint a másik, emberi hozzáadásokkal és kivonásokkal jobban eltorzított arcú egyház-testvéred. Ne hidd — mert vélt hűséggedben, tisztasággedben, következetességgedben, magad-odaszentelésében sem szüntél meg *ember* lenni, emberi alkotás, emberi igyekezet, emberi ügy lenni.

Ő, szolgatársak, testvéreim: értjük-é az Ige mennydörgő, meglágyíthatatlan szavát:

„itt az ideje, hogy elkezdődjék az ítélet az Istennek házában. először mi rajtunk kezdődik. . . és az igaz is alig tartatik meg“ (I. Péter 4: 17—18.) ? *

És micsoda az a mérték, amelyet az anyaszentegyház Ura legelsősorban a saját házára, az egyházra, annak tagjaira és ezek között is kiváltképen az egyház elhívott és fölként szolgálóira alkalmaz ?

Igénk szerint ez nem más, mint a *bizonyosságtevés mértéke*.

A földi egyháznak, tagjainak és szolgálóinak egyetlen, az élő Istentől rendelt föladatuk van: *Krisztusról bizonyosságot tenni*. Nem föladatuk tehát ezen a földön létrehozni az Isten országát, mert azt az Isten magának tartotta fönn. — Az sem föladatuk, hogy különböző „vallásos“, „erkölcsi“, „kulturális“, vagy „szociális“ teljesítményekkel fényeskedjenek, mert ezek közül még a legtisztábban ragyogókkal szemben is fönnáll az a jogos gyanú, hogy tulajdonképen az *embert* akarják magasra emelni, nem pedig azt, akinek dicsőségét szolgálni láttatnak. Csak egyetlenegy föladatuk van: bizonyosságot tenni a Jézus Krisztus valóságáról, az Ő életéről és haláláról, az Ő már most meglévő királyságáról és az Ő eljövendő végleges diadaláról — és e bizonyosságtétel közben elégni, mint a gyertyaszál és elfogyatkozni, mint az olaj. Bizonyosságot tenni: azaz úgy szolgálni és úgy cselekedni, úgy dolgozni és úgy szolgálni, úgy harcolni és úgy szenvedni, hogy a világ ne őket lássa: ne a hívő, ne a vallásos, ne a keresztyén embert, ne is az egyházat, mint emberi intézményt és társaságot lássa — hanem Azt, egyedül csak Azt, akiről bizonyosságot tesznek, aki mögöttük áll: a Megfeszítettet és a Feltámadottat, az Uralkodót és a Diadalmast. Ha a világnak a szívébe csak egyetlenegy halvány sugár is befúródik a mi bizonyosságtevésünk nyomán abból a szemből, amelynek tekintete előtt eltűnik az ég és a föld: akkor a mi bizonyosságtevésünk valódi és minden tökéletlen és tisztátalan emberi gyarlóságában is kegyelmet talál küldöncnek színe előtt. De hogyha a világ mitőlünk és mi miattunk nem bírja Őt meglátni; hogyha a mi vallásos és egyházas jövés-menésünk, sürgés-forgásunk, hívő önérzetünk, keresztyéni önérvényesítésünk és úgynevezett „papi tekintélyünk“ eltakarja a világ szeme elől Krisztust, akárcsak a cézári öntudattal fellépő Nagy Sándor a hordólakó Diogenes elől a napot: akkor — akkor nemhogy rossz bizonyosságtevők volnánk, hanem már egyáltalán nem is vagyunk bizonyosságtevők; nemhogy haszontalan szolgáló volnánk, hanem fellázadt, megszökött s már ennél fogva halálraítelt rabszolgák vagyunk. Akkor már megmérítettünk és minden mi munkánkkal, tekintélyünkkel, egyházunkkal együtt nemhogy hiányosaknak, hanem semmiknek találtattunk !

Bizonyosságot tenni: ez a templomnak, az oltárnak, az imádkozó embernek egyetlen isteni

mértéke — mennyivel inkább a miénk, szolgáló társaim !

*

Isten, amikor úgy látja jónak, melléjük áll az Ő Fia bizonyosságtevőinek már a földön, a tér és az idő véges világában is. Próféta-lelket ad beléjük és csodákat tesz igazolásukra, mint Mózes mellett és mint Illés mellett tesz vala. De Istennek éppúgy akarata az is, hogy az Ő bizonyosságtevői — megannyi csodás igazoltatás után — e földön mégis kudarcot kudarokra valljanak, hogy az Antikrisztusnak a mélységből feljövő fenevadától végtére is megölettesenek és Krisztusnak minden ellenségei, akikkel tele van ez a világ, megüljék fölöttük, alkalmatlan bosszantóik és gyötrőik felett, az ő temetetlen és meggyalázott holttesteik felett a diadalmi tort.

Szeretett testvéreim és szolgáló társaim, minden igaz bizonyosságtevésnek és bizonyosságtevőnek ez a vége és a sorsa ezen a földön. Kísérjék bár az Istent szent Lelkének bármilyen fényes igazolásai: egyszer csak el kell buknia, meg kell gyaláztatnia és ki kell kacagtatnia. Krisztus valódi bizonyosságtevő szolgálóit követhetik ezen a földön bármilyen csudák és jelek: a világ egyszer mégis csak megüli felettük ördögi diadaltorát s kéjjel tapos rá temetetlen holttesteikre. Az első pünkösdi kettős tüzesnyelvei után, lám, mily hamar felgyúlnak a Nero fáklyái, majd, az ezekről kölcsönvett tüzellel, az eretnekirtó máglyák. A reformáció szent tavasza után mennyire csaknem minden átmenet nélkül következik az evangélium egyházaiban is a kicsinyes Róma-utánzás hideg és meddő ősze. És a Nyugatról jövő diadalmas bátorságú szent missziói jelszóra: „A világ evangélizálása ebben a nemzedékben!“ milyen hamar megjött a válasz a rőt tüzfényben felgyuladó Kelet felől: „A világ atheizálása ebben a nemzedékben!“

Szakítsuk hát szét, barátaim, utolsó rongyát is a mi bizonyosságtevő szolgálatunkhoz és az egyházunkéhoz fűződő kedves és megrögzött emberi illuzióinknak — és szokjunk hozzá a saját temetetlen holttestünknek és az egyházunkénak lélekben való látásához ama nagy városnak utcáin, amelyet tegnap Egyiptomnak, Babilonnak, Jeruzsálemnek, Rómának hívtak, ma esetleg Moszkvának hívnak — de holnap talán már Budapest és Debrecen és Magyarország lesz a neve. . . . *

Ám ez a látomás ne süllyessen bennünket a lethargia halálos iszapjába. Halljuk meg a nagy égi szózatot is, amelyet a bizonyosságtevés Ura szól az Ő megkínzott és megölt, kigúnyolt és meggyalázott bizonyosságtevő szolgálóhoz és földi egyházához: „*Jöjjelek fel ide!*“ A hű bizonyosságtevők, a Jézus Krisztus mártírjai el fognak oda jutni, ahová el kell jutniok és meg fogják kapni azt a koszorút és azt a pálmaágat, amely számukra félretétetett. Haláluk ítélet gyilkosuk, az antikrisztusi világ számára és fel-

támadásukkor minden szem előtt nyilvánvalóvá lesz ez a végleges és megföllebezhetetlen ítélet, az ő utolsó nagy igazolásuk. A föld megindulhat, az egek erősségei megrendülhetnek és számlálatlan embermilliók hullhatnak el önbűnök átka alatt — de a bizonyágtétel igazsága megmarad, a bizonyágtévők pedig élnek, mert Az, akiről bizonyágot tettek: győzött.

Egyházam, lelkipásztortársaim: halljuk és értjük-e a szót, amelyben feltámadásunk és örök életünk vagyon: Jöjjetek fel ide! Fel, fel, az önérvényesítésből a bizonyágtévésbe; fel, fel az ember kápráztató, gögös teljesítményeiből az ember teljes, végleges és nyomorúságos kudarcába; fel, fel, a megméretlen, mert már úgyszólván elátkozott templomtornácából az Isten mértékének lesújtó ítélete alá. Fel a Nébóra, Mózesként megbűnhödni és meghalni a cél előtt; fel a Hóbre, Isten és emberek előtt Illés-ként megszégyenülni; fel a Golgothára, Krisztussal gyalázatban megfeszítettetni — és azután majd, a legvégén, a Krisztus ellenségeinek és a mieinknek szeme láttára, fel a mennybe Krisztussal uralkodni!

R. I.

KÖZÉLET

Ideáljaink módosulása.

Mindenki előtt világos, hogy nem olyan értelemben fogok beszélni ideáljainkról, ahogy serdülő leányok álmaik királyfiát elképzelik, nem is úgy, ahogy ifjú emberek jövődöbéljükről, vagy a tornaversenyek és a meccsek hőseiről áradoznak, hanem egészen a mi berkeinknél és dolgainknál maradok.

Például néhány évtizeddel ezelőtt még csak püspököktől és egyes kiválóbbaktól vártuk azt, hogy imádkozni tudjanak könyv nélkül is. Később általánosabb lett és nagyobb lett az imádkozni tudó papok száma s ma minden törekvésünk oda irányul, hogy mindenki tudjon imádkozni. Ideálunk tehát az imádkozó egyszerű gyülekezeti tag, férfi és nő egyaránt.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy *más dolog az imádságot elmondani-tudás és más az imádkozni-tudás!*...

Érdekes az, hogy a világháború éveit is egészen az összeomlásig a békebeli időkhez számítjuk sok tekintetben és sok körülménynél fogva, hiszen igazi és sorsdöntő változást — másat, mint a régi volt — tulajdonképpen a mi szempontunkból az összeomlás és az úgynevezett békekötések hoztak létre.

Tehát paradoxonnak látszik, mikor azt mondom, hogy még a régi békebeli időben történt — a háború alatt, hiszen ez a mostani állapotunk nem nevezhető amannál békebelibbnek —, hogy egy esperessel utaztam a vona-

ton, aki az egyházkerületi közgyűlésről ment hazafelé és előttem erősen lázadozott — a tulajdonképpen talán meg sem levő, de adminisztratív kérdésekben látszólag mégis fennálló — püspöki hatalom, helyesebben befolyás érvényesülése ellen. Ez — úgymond — episcopalizmus és fiókpapizmusra vezet. Meg kell nyírbálni a püspökök jogait és rövid időre kell választani őket, mint az espereseket!...

Egy ilyen iróniája ez esperes élete sorsának, hogy azóta megszállt területen *ő is püspök* lett és szegény, egyszerű káplánok előtt már ő sincs abban a helyzetben, hogy egy új püspöki ideál kiformalódásáról tartson előadást, sőt — szerintem igen helyesen — egy még nem régi nagyobb ügyben (talán skandalumnak is mondhatnám,) mint püspök a legerélyesebben és hozzátehetem üdvösen, érvényesítette a maga akaratát, helyesebben befolyását!...

*

Hogy a viszonyok és körülmények milyen nagy befolyással és hatással vannak ideáljaink módosulásaira, erre nézve idézhetném egyik nagynevű püspökünk írását, aki, mintegy tiztizenkét évvel ezelőtt, idegen uralom alatt, azt írta a sötét és bizonytalan jövő előtt álló papságnak, hogy ha most már egyebünk nem lesz, meg kell élniök az ekkleziásai földből és első gazdáknak kell lenniök, de ki kell tartaniök hivatásuk, magyarságuk és a Krisztus mellett. Nem szabad hagyniök a nyáját. Nagyon szép, helyes és üdvös tanács volt. Mi is csak a földből éltünk abban az időben, helyesebben tengődtünk.

Volt idő, amikor a föld-fizetés volt az alap és az ideál! S ma? A föld elszaladt, vagy elmaradt? A legleszorítottabb szellemi és kultúr-igényeinket sem tudjuk a földből kielégíteni, csupán a kenyereinket, reprezentálásról álmodni sem merünk, pedig mi mindent várnak tőlünk! Könyveket venni s lapokat járítani szinte nem is tudunk, de mezítlábas papgyerekeket gyakran látunk.

Ennek az lesz a szomorú következménye, hogy a vezető magyar intelligencia elveszíti a lelkészcsaládok értékes vagy némi túlzással mondhatjuk, hogy a nemzet szempontjából legértékesebb tagjait, sarjadékait...

*

Ilyen értelemben vett ideáljaink, eszményeink és igényeink módosulhatnak. Milyen jó, hogy az egyetlen legfőbb, legtökéletesebb és örök ideál: az egy, igaz Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz!...

Szamoskér.

Kósa Béla.

Nem az a csoda, hogy a föld megmozdul, hanem hogy te nem mozdulsz, nem indulsz meg annyi feszítő, lendítő energia tudatában, mint amennyi az árvabélyegakcióban van.

EBBŐL A VILÁGBÓL

A kollégium anyagi helyzetének kérdése.

Írta: Varga Pál, egyházker. és koll. számvevő.
(Folytatás.)

Emlékezetem szerint első ilyen bizottsági munkálat volt 1910. évben a néhai Sass Béla akkori igazgatótanács-jegyző által konstruált gazdasági albizottsági, később 1920-ban a 469—1919. sz. egyházkerületi határozattal kiküldött ad-hoc bizottság ügynevezett „Pokoly-féle” munkálata s majd 1925-ben a 295—1924. sz. egyházkerületi határozattal, a központi tényezők körén teljesen kívül álló közgyűlési tagokból alakított vizsgálóbizottság által bemutatott ügynevezett „Pappszász-féle” munkálat.

A most érintett munkálatok s az abban foglalt javaslatok bármennyire is alapos és beható vizsgálódásokon alapultak s bár sok olyan módszerre és lehetőségre mutattak rá, amelyek a nehéz helyzetnek könnyítésére s a nagyobb bajoknak megelőzésére és elhárítására kétségtelenül alkalmasnak ígérkeztek, de sajnos — s ez a tapasztalatokból bárki részéről is megállapítható — kellő eredményre mégsem vezettek.

Meg kell tehát kísérelnünk célravezető és sikeres megoldási módokat keresésével feltárni azokat a lehetőségeket, amelyeknek révén újabb jövedelmi forrásokhoz jutnánk, vagy legalább is a meglévőeket fokozhatnánk s végül, hogy micsoda pontokon és dolgokon lehetne valamelyes megtakarításokhoz jutni?

Mivel az ismertetett adatok után — mint ez különben általánosan ismert és tudott tény is — a „közszükségleti és tanszéki alapok pénztára” elnevezését viselő I. pénztári csoport az, amelynek válságos helyzete a legkomolyabb aggodalomra adhat okot s amelynek szanalása éppen ezért elsősorban képez sürgős feladatot.

A kollégium tanszéki, ezzel kapcsolatos alsó- és felsőfokú nevelésügyi kiadásainak, nemkülönben jogi és gazdaságügyi vitelének s általában adminisztratív természetű kiadásainak terhét majdnem teljes egészében ez a pénztári csoport hordozza s így szerintem az I. pénztári csoport az, amelynek mindenkori pénzügyi állása lehet irányítója a kollégium gazdálkodásának — s hogy úgy mondjam — fokmérője mindenkori teherviselőképességének.

Az I. pénztári csoport szükségleteinek legtekintélyesebb részét képezik a tanszéki és az adminisztratív személyi illetmények.

A gimnáziumi, tanítóképezdei s a még csak egy osztállyal működő polgári iskola tanárainak illetményei együttvéve 86,656 pengőre mennek s úgy gondolom, hogy itt nemhogy a terhek csökkenésére, hanem inkább azoknak emelkedésére lehet számítani.

A gimnáziumi újabb párhuzamos osztályok felállítása, a polgári iskola fejlesztése stb. mind újabb szükségletet jelentenek. De növelni fogja az előbb számjelzett tanári fizetések összegét az is, hogy a kultuskormány a gimnáziumi tanárok állami fizetésekiegészítésének mértékét 1930 július 1-től a mostani 77%-ról 71-re, a tanítóképzőintézeti tanárokat pedig 83%-ról 75%-ra szállította le.

Ami az I. csoport szükségleti részének III. rovata alatt szereplő s az adminisztrációt ellátó tisztviselők és alkalmazottak járandóságait illeti, itt bár kétségtelen, hogy az e címen előírt illetmények az egyéb szükségletek között jelentős teherként jelentenek, azonban tárgyilagos elbírálás s az egyes hivatalok amúgy is túlterhelt munkakörének ismerete mellett az is megállapítható, hogy ezen a téren, a már két ízben keresztülvitt létszámapasztás után, az ügymenet pontosságának és zavartalanságának veszélyeztetése nélkül újabb és továbbmenő redukcióra gondolni aligha lehet.

S mivel egyik-másik közreadott cikkben kissé túlzott összegeket olvashattunk arról, hogy százalékszerű összehasonlítással megvilágítva mily szörnyűségek mértékben megnöttek az adminisztrációra fordított kiadások; ezekre vonatkozólag megnyugtathatom úgy Vas Mihály esperes urat, mint Andrassy Kálmán tanácsbíró urat, hogy például az 1913. évi illetmények az akkori összes dologi kiadásoknak 12%-át s ezzel szemben most ugyancsak az összes szükségleteknek 17%-át teszik.

A szorosán vett adminisztratív tisztviselők, továbbá altisztek és szolgál (ideértve a tanintézeteket is) összes illetménye ugyanis 1913. évben pengőre átszámítva 54,970 P volt, míg legutóbb 58,186 P-re ment. Az egész különbözet tehát csak 3216 P.

Az alig 5%-ot tevő emelkedés is látszólagos s csak úgy jelentkezik, ha a személyi illetmények terhét a dologi kiadások összegéhez viszonyítjuk. Ha azonban tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy az 1913. évi költségvetés szerint az ügyész és számvevő fizetésüknek közel 50%-át, valamint a pénztári tisztviselők működési pótlékaikat egészben s korpótlékaikat részben s közvetlenül az egyházkerület pénztárából kapták, akkor az 54,970 pengőhöz hozzá kell venni utóbbiaknak 5092.40 pengőt tevő összegét s ilyenképen kitűnik, hogy a valóságban nem hogy emelkedett volna, hanem inkább csökkent az adminisztráció személyi terhe.

S ha még valamelyes emelkedés lenne is, ez csak természetes és érthető, mert nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a megélhetési viszonyok mennyire súlyosbodtak a háború óta s hogy ennek következményeként különösképen az intellektuális osztály élet-standardja mily mértékben emelkedett.

Az I. pénztári csoport tulajdonát képezi az ifjúsági kórházat is magában foglaló Fűvész-

kert ucca 18. szám alatti házastelek. Az ifjúsági betegsegélyző intézmény az akadémiai szak megszűnése folytán különben is átszervezésre szorul, de ettől eltekintve gazdasági szempontból felvetődik az a kérdés, vajjon helyes és érdemes-e azt az értékes helyen fekvő telket és épületet erre a célra lekötve tartani?

Tudok olyan intézetet, ahol a bentlakos internátusi tanulók száma 200-on felül van s mégsem tart fenn külön kórházat, hanem az intézetben tartanak fent erre a célra két-három szobát, minimális fizetés és természetbeni ellátás mellett alkalmaznak egy hozzáértő ápoló egyént s az iskolai orvos állandó felügyelete mellett biztosítva van a beteg tanulók ápolása és gyógyítása. Hiszen itt ugyanis csak könnyebb természetű és lefolyású betegségbe esett tanulók gyógykezeléséről lehet szó, mert akár fertőző, akár súlyosabb természetű megbetegedés esetén az egyetemi klinikán nyernek a tanulók elhelyezést, vagy pedig a szülők gondoskodnak a gyógyíttatás felől.

Nem tudom tehát, nem lehetne-e az egyetem kiköltözése után erről nálunk is szó? Azt hiszem meg lehetne találni a módját annak, hogy bentlakos ifjaink itt a kollégiumban — tegyük fel az egészen külön fekvő régi földszintes tápintézeti épületben — részesíttessenek rendszeres és gondos ápolásban.

Azzal, hogy a könnyebb betegségben lévő diákok a kollégiumban nyernének elhelyezést, elérnék azt, hogy a felügyelő tanárok részéről szintén felügyeletben részesülnének s emellett élelmezésükről is könnyebb szerrel s megfelelőbben lehetne gondoskodni.

Az így felszabadult kórházi épület és kórházi lakás — amelyek különben is mielőbbi alapos renoválást igényelnek — rentábilis módon lennének hasznosíthatók. Az I. csoport most kap ezekért évi 1200 P bértérítést. — Egészen bizonyos, hogy megfelelő átalakítás után ott a Déri-múzeum tőszomszédságában létesítendő magánlakásokért igen szép bérjövődélem lenne elérhető. Garantálja ennek lehetőségét az a tény is, hogy a telek uccafelől épületének eddig szintén 1200 pengő jövedelmével szemben most az átalakítások után 3060 P, tehát az eddigieknek kétszeresénél is több házbér volt biztosítható.

A fentebb felvetett eszme megvalósításának tárgyi akadálya aligha merülne fel, elvi része pedig pedagógiai szempontból a tanárok véleménye alapján szintén szabályozható és realizálható lenne.

Az orvos és ápoló személyi illetményei egyelőre nem szenvednének változást s nem jelenének megtakarítást, de személyváltozás esetén esetleg azoknak újbóli megállapításáról és a szolgálat újbóli szabályozásáról is szó lehet.

A költségvetés szükségleti részének „vegyes kiadások” című X. rovatánál legtekintélyesebb tétel a fűtési szükségletek 13. tétele, mely 17 ezer pengő évi terhet jelent annak

következtében, hogy a kollégium a várossal kötött egyezség értelmében az eddig természetben szolgáltatott 327 öl fa deputátumról 32 K váltásáig ellenében lemondott.

Az I. pénztári csoport helyzetének javítására irányuló törekvések közül egyiknek lehetne előtérbe állítani a létesített egyezség revíziójának megkísérlését is. Igen üdvös volna annak kieszközlése, hogy a nemes város úgy, mint adta régen s mint ahogy adja az egyházaknak és iskoláknak ma is — adja ki a kollégium tűzifa járandóságát is a jövőben ismét természetben. Ha pedig ez a kívánság valamelyes okból és szempontból nem bizonyulna teljesíthetőnek és keresztülvihetőnek, akkor kérni kell legalább azt, hogy a 32 kor., vagyis 37.20 pengő megváltási összeg helyett biztosítsák a mindenkori kereskedelmi, illetőleg helyi piaci ár. Ha a két alternatíva közül akár egyiket, akár másikat sikerülne kieszközölni, akkor sikerülne elérni azt is, hogy a cikkem előbbi részében kimutatott évi közel 6000 pengő veszteség, illetőleg ráfizetés, megszűnjék.

(Folyt. köv.)

HALOTTAINK

Czövek János nyugalmazott lelkipásztor június hó 22-én, tisztos vétségben elhunyt. Áldott legyen emlékezete!

KÜLÖNFÉLÉK

Dr. Révész Imre debreceni lelkipásztort, egyetemi magántanárt, lapunk ezidőszerinti felelős szerkesztőjét a nyugdíjazását kért dr. Pokoly József nyugalomba vonulásával megüresedő Tisza István tudományegyetemi egyháztörténelmi tanszékre a hittudományi kar és az egyetemi tanács június hó 30-ikán tartott ülésében egyhangúlag meghívta.

Harmincéves érettségi találkozó. A debreceni református főgimnázium 1900-ban végzett növendékei június hó 28-án tartották harmincéves találkozójukat Debrecenben. A találkozon 18-an vettek részt. A megjelentek az oratórium-ban istentiszteletre gyűltek össze, melyet Porzolt István újfahértói lelkész, középszabolcsi esperes végzett. A harminc évvel ezelőtt érettségi vizsgálatot tettek elhatározták, hogy 5 év múlva újra találkozóra jönnek össze.

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesületének Hitvédelmi Szakosztálya július hó 4-ikén az egyháztanács termében tartotta rendes havi összejövetelét, melyen az egyház szociális munkájának a szükségéről, az ez irányú eddigi kísérletekről és a kérdés megoldásáról Magyar Bertalan segédlelkész tartott előadást.

A debreceni lelkészi állás ügye. A megüresedett árpádtéri lelkészi állásra június hó 27-ig,

a pályázati határidőig az esperesi hivatalhoz 15 pályázat érkezett be. A pályázati kérvényeket július hó 7-én vizsgálják felül az egyházmegye és a debreceni presbiterium kiküldöttei, hogy a pályázók rendelkeznek-e kellő jogosultsággal.

A tiszánnineni református egyházkerület közgyűlése dr. Zsíros József theologiai h.-tanárt, a sárospataki theologia akadémia rendkívüli tanárává választotta.

Harsányi Pál békésbányai egyházmegye esperesét gyulai lelkészi állásába lélekemelő ünnep keretében június hó 29-én iktatta be dr. Baltazar Dezső püspök. Az ünnepi istentiszteleten az egyházmegye lelkészein kívül résztvettek a világi hatóságok képviselői is. A beiktatás után presbiteri díszgyűlés volt dr. Baltazar Dezső püspök elnöklete alatt, aki elsőnek köszöntötte Harsányi Pál esperest, a tiszántúli református egyházkerület és az egész magyar református egyház nevében. A presbiteri ülést közebed követte.

A debreceni egyházmegye lelkészegyesületének közgyűlése f. hó 2-án, szerdán, Berettyóújfaluban tartatott. A közgyűlést reggel 8 órakor istentisztelet előzte meg, amelyen Nagy Márton szerepi lelképásztor bibliaolvasása és imádsága után, dr. Révész Imre hirdette az ígét (prédikációja lapunk jelen számában olvasható). Az istentiszteleten a (néhány híjján) rég nem tapasztalt *teljes számmal* megjelent egyházmegyei lelkészeken kívül résztvett báró Vay László bihari főispán, dr. Fráter László bihari alispán és szépszámú helyi gyülekezet. Istentisztelet után F. Varga Lajos esperes a gyönyörű új parókiát avatta föl, igen bensőséges istentiszteleti formában. Ezután vette kezdetét a közgyűlés, amelyet jelenlétével és hozzászólásaival gazdagított Csikesz Sándor egyetemi tanár, ORLE főtitkár is. Nagy Lajos sárándi lelképásztor a presbiternevelésről, dr. Hajdú Gyula berettyóújfalui lelképásztor a lelkésztanítás kérdéséről, Molnár Ferenc debreceni lelképásztor az új liturgiáról értekezett, valamennyi nagyon tömören, világosan, talpraesetten. Előterjesztett határozati javaslatok élénk, de mindvégig testvéries megvitatás alá kerültek s lényegükben változatlanul terjesztettek föl az ORLE évi kongresszusához. *Kiemeljük, hogy a lelkésztanítás kérdésében a Konvent által tervezett képtelen megoldás ellen a közgyűlés az országos kongresszust erélyes tiltakozásra hívta föl.* Kozma Zsigmond biharnagybajomi lelképásztor az adóügyi, Ördög Lajos pocsaji lelképásztor a közalapi új zsinati törvényjavaslatot ismertették, rendkívül tanulságosan. *Általában valamennyi előadás mintája volt annak, miként kell ilyen alkalmakkor az idővel és a türelemmel gazdálkodni, kevés szóval sokat mondani, 10—20 perc alatt bonyolult kérdésekre is világosságot deríteni.* Jól végzett komoly munka és barátságos, egyszerű közebed után — amelyet a helyi egyház világi vezetőinek társa-

ságában költöttek el — az atyák egy megáldott nap emlékével oszlottak szét. *Jelenvolt.*

A debreceni Dóczy-intézet leánygimnáziumában az érettségi vizsgálat szép eredménnyel ért véget. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 44 növendék, kik közül jelesen érett tíz növendék, jól 13; négy növendék kivételével, akik két hónap múlva egy tárgyból javító vizsgálatot tehetnek a többiek egyszerűen érettek lettek.

A debreceni református Kollégium tanítóképzőintézetében a képesítő vizsgálatok június hó 20—25. napjain mentek végbe. A jelöltek közül jeles eredménnyel szerzett tanítói oklevelet 30% (12), 38% pedig jó osztályzatot kapott.

Továbbképző tanfolyam tanítók részére. Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa a nyár folyamán továbbképző tanfolyamot rendez a kerület tanítói részére Nagyenyeden.

A bukaresti református lelkészek és tanítók ingyenes magyar nyelvű tanfolyamot rendeznek azok számára, akik elfelejtették, vagy nem beszélnek jól a magyar nyelvet és így hitünk igazságait sem tudták eddig megérteni és megtanulni.

Hódmezővásárhelyen a felállítandó református leányliceum érdekében Református Leányliceum Barátainak Szövetsége alakult. Az alakuló értekezleten mintegy 100-an jelentek meg a város minden részéből. A szövetség a presbiterium védelme alatt áll. Az ügyek vitelével a — választmányt is magában foglaló — 32 tagú intézőbizottságot hatalmazták fel.

Bibliát az új házásoknak. A hódmezővásárhelyi egyház is június 1-től kezdve minden új házaspárt bibliával ajándékoz meg.

Református Otthon céljára a hódmezővásárhelyi gyülekezet 35,000 pengős költséggel házat vásárolt. Az Otthonban főleg a gyülekezeti és ifjúsági munka nyer elhelyezést. A munkára egy nagy olvasó terem és négy kisebb terem áll rendelkezésre, az udvart pedig kertté alakítva, kellemes nyári tartózkodásra rendezik be.

A nagykeréki-i gyülekezet nagy lelkesedéssel Hegedűs Kálmán pécsváradi lelkészt, volt debreceni segédlelkészt választotta meg lelképásztorának. Isten áldása legyen a gyülekezeten és a pásztoron egyaránt!

A sárospataki főiskola új közigazgatója a következő két évi ciklusra Elekes Imre gimnáziumi igazgató lett.

Felvétel a Főiskolai Kálvineumba. Az ORLE Főiskolai Kálvineumába, Budapest, Molnár ucca 19. szám, a következő tanévre is felvétetnek református egyetemi és főiskolai hallgatók. Évi díj: lakás, fűtés, világítás, takarításért 220 pengő. Belépési díj 20 pengő. Hozandó: egy paplan, egy párna és fehérneműek. Folyamodványok, augusztus 20-ig Egerházy Lajos gondnokhoz küldendők, Budapest, Üllői út 1. szám.

A szatmári egyházmegyei papnék egyesülete július hó 1-én tartotta évi gyűlését Kisnaményban, melyen a gyermeknevelésről lelkésznék és

dr. Csépe Zoltán járási tisztiorvos tartottak előadást.

Molnár Mária, a Magyar Evangéliumi Keresztyén Missziói Szövetségnek az Admirális szigeteken dolgozó misszionáriusnője feketeviz-lázban súlyosan megbetegedett, bár a betegség-ből Isten csodálatos kegyelméből magához tért, azonban hosszabb időre az ausztráliai száraz-föld mérsékeltbb éghajlatú területére kell utaznia. A Missziói Szövetség a magyar protes-tánsok lelkiismeretéhez kiált és kéri sürgős adományok beküldését címére: Budapest, IV., Vámház körút 12., III/12.

A kisújszállási református egyháznak árva-ház létesítésére néhai Daday Jenőné, műegyetemi tanár özvegye harcmezőn elesett fia emlékére 70 hold földet adományozott.

A szegedi vasárnapi iskolai növendékek június 9-én tartották évzáró ünnepélyüket a leánygimnázium tornatermében.

A nyiri gyülekezet Hörcsik Lajos segéd-lelkészt választotta meg pásztorának.

A losonei theologiai szemináriumban I. lel-készkesítő vizsgálatra 10, II. vizsgálatra 2 növendék jelentkezett. Mindenik jelöltnek külön írásbeli tételt kell kidolgozni.

A kecskeméti református leányliceum az 1930—31. iskolai évben megnyitja az V. osztályt is.

A szegedi gyülekezeti vegyeskar június hó 22-én tartotta évzáró ünnepélyét az egyház tanácstermében. A jól sikerült ünnepélyen a zene lélekformáló erejéről előadást tartott dr. Illyés Endre.

A kisújszállási református Horthy-reál-gimnázium 40 tanulóra berendezett Diákotthona mely elhelyezés, ellátás, nevelés és a tanárok által gyakorolt rendszeres tanulmányi felügye-let tekintetében minden igényt kielégít, szept. hóban kezdi kétévi működését. Havi ellátás díja 65 P.

A királyhágómelléki egyházkerület június 26-án tartotta közgyűlését Nagyváradon.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

2192—1930.

KÖRLEVÉL.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés végett tu-datom, hogy az I. lelkészkesítő szóbeli vizs-gálat idejéül a folyó évi szeptember hó 23 (kedd) és következő napjait, a II. lelkészkesítő szóbeli vizsgálat idejéül a folyó évi szeptember hó 25. (csütörtök) és következő napjait tűztem ki. Mindkét vizsga a debreceni Kollégium épületé-ben tartatik.

Az első vizsgálatra szeptember hó 22-én (hétfő) délelőtt 11 órakor a lelkészkesítő igaz-gatónál (Kollégium) kell jelentkezni.

A második vizsgára szeptember hó 24-én (szerda) délelőtt 11 órakor az egyházkerületi

lelkészi főjegyzőnél a püspöki hivatalban kell jelentkezni.

A zárthelyi írásbeli vizsgálatok a jelentke-zések napjain délután 3 órakor tartatnak meg az oratóriumban.

Mind az első, mind a második vizsgálatra jelentkezők a vizsgálatot megelőzőleg egy hó-nappal tartoznak okmányaik (theol. vég-bizonyítványok, I. lelkészkesítő vizsg. bizo-nyítvány, az összes szolgálati bizonyítványok a theol. tanfolyam bevégezése, illetőleg az I. lelkészkesítő vizsga letétele óta) a lelkész-képzőintézeti igazgatóhoz, illetve Makláró Ká-roly egyházkerületi főjegyzőhöz (Kunhegyes) beküldeni, hogy az esetleges hiányok pótlására idő álljon rendelkezésre.

Felkérem Esperes urat arra is, hogy ameny-nyiben a vizsgálatot megelőző utolsó hónapban valamelyik jelölt ellen fegyelmi eljárás tétetnek folyamatba, úgy erről — a vizsgálat idejét megelőzően — hozzám jelentést tenni méltóz-tassék.

Debrecen, 1930 július 2.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A márokpapii református kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalom: lakás, új melléképületekkel, kerttel, 15 ¹⁰⁰⁰/₁₆₀₀ □-öl föld, 19 köböl búza, 116 pengő 33 fillér készpénz, államsegély (ért. egys. 44), temető egyharmadá-nak fűtermése, stóla egyházker. megállapítás szerint. Földek adóját nagyrészt javadalmas fizeti. Kötelesség: kántortanítói teendők vég-zése, egyházi jegyzőség, belmissziói segédkezés, lelkész helyettesítése szükség szerint, ifjúsági egyesület vezetése, leventeoktatás. Pályázati kérvények lelkészi hivatalhoz küldendők: Márok u. p. Beregsurány címzéssel.

Református iskolaszék.

Pályázat.

A balmazújvárosi magyar református egy-ház pályázatot hirdet egy rendes férfitanítói, egy helyettes férfitanítói és egy segédkantori állásokra.

A rendes tanító fizetése egyháztól 50% és az államiakéval egyenlő lakbér és 2 öl tűzifa, a többi államsegély.

A helyettes tanító fizetése a hadbavonult tanító fizetéséből levont havi 115 pengő. A he-lyettes tanító megbízatása csak 10 hónapra ter-jed ki. Kötelességük a reájuk bizott osztályok tanterv szerinti vezetése, belmissziói munkála-tokban segédkezés, esetleg kántor helyettesi-tése.

A segédkantor kötelessége az összes kán-tori teendők végzése és az állami elemi iskolá-ban heti 6 órán egyházi ének tanítása. Fizetése havonként 80 P és az általa végzendő összes

temetések stóladija, melynek átlaga havonként 50—70 P-re becsülhető. Egy bútorozott szoba fűtéssel; megbízatása a jelenlegi kántor szolgálati idejére terjed ki. Személyes megjelenés előnyös, de útiköltség nem térítetik meg. A megválasztott rendes tanítónak 20 P költözési költség fizettetik ki. Pályázati határidő mind a három állásra 1930 aug. 1. Állások 1930 szept. 1-én elfoglalandók. Pályázati kérvények, oklevél, kántori oklevél, keresztlevél, működési bizonyítványokkal felszerelve a magyar református iskolaszék címére küldendők.

Balmazújváros, 1930 július 3.

Ref. egyháztanács

TARTALOM: R. I.: A biznyságtévő egyház. — Közélet: Kósa Béla: Ideáljaink módosulása. — Ebből a világból: Varga Pál: A kollégium anyagi helyzetének kérdése. — Halottaink. — Különlélek. — Pályázatok.

Laptulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

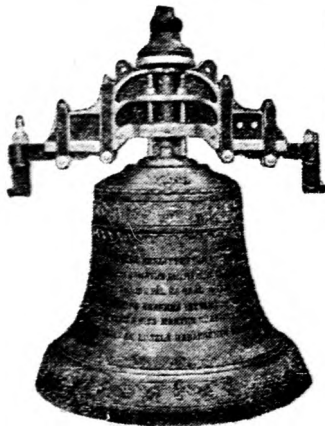
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.

Számos egyházi elismerőlevél

Angol nyelv.

Balassa J.: Angol nyelvtan	2-40 P
Lingua nyelvkönyvek: Angol, kulccsal, fél- vászon 4-80, egész vászon k.	6— P 1-50 P
Schenk: Angol zsebnyelvtan, 16 ^o	6— P
Schidlof: Angol, az „1000 szó“ módszer, 10 füzet, 1/1 v. dobozban	1-50 P
Hasznos Társalgók: Angol	1-20 P
Rozsnyai: Angol-magyar beszélgetések	2-80 P
Thompson: Colloquial English. I., II. és III. rész, részenként a	4— P 5— P
Schmidt: Angol olvasókönyv	2-50 P
Welsh: Az angol nyelv 50 leckében	1-20 P
— The 50—Lesson System. English	
— My Little English Grammar.	

Angol szótárak.

Balassa—Honti—Derick angol zsebszótárai: Magyar-angol rész, kv.	5— P 5-80 P
— Angol-magyar rész, kv.	
Lingua: Kereskedelmi és jogi füz. szótárak 8 ^o Magyar-Angol I. ktv.	8— P
Schenk kézi szótár. Angol, 16 ^o	1-50 P
— Magyar-angol, I. rész	1-50 P
— Angol-magyar, II. rész.	4— P
— Mindkét rész egybekötve, e. vászon.	1-50 P
Schidlof: Angol zsebszótár, cpl. kv.	52— P
Yolland A. angol kézi szótára: — Magyar angol, I—II. r., fv. 46.—, kv.	46— P
— Angol-magyar r., fv. 42.—, kv.	

Esperanto.

Schenk zsebnyelvtanai: Esperanto.	1-50 P
Polgár: Esperanto tanfolyam	2-30 P
Tomán: Esperanto-magyar I. rész	2-80 P
— — Egész vászonkötésben	4— P
— Magyar-esperanto rész, füzve	6— P
— — Egész vászonkötésben	7— P
— Mindkét rész egybekötve	10— P

Francia nyelv.

Coursier C.: Francia beszélgetések	*6— P
Lingua nyelvkönyvek: Francia, kulccsal. Fv. 3-60, egész vászon k.	6— P —60 P
— Francia igeragozási tábla, külön	2— P
Kálmán: Francia társalgás, füzve	1-20 P
Rozsnyai nyelvmester: Francia	1-50 P
Hasznos társalgó, francia, füzve	1-50 P
Schenk: Francia zsebnyelvkönyv, fv.	6— P
Schidlof: Francia. Az „1000 szó“ módszere. Tíz füzet, dobozban	2-80 P
Ploetz—Varga: Syllabaire français	7— P
Gentel R.: Methode pratique de langue fran- çaise	4— P
Kemény: Francia beszédgyakorlatok	

Francia szótárak.

Lingua: Francia liliput szótár, 32.	2-50 P
— Magyar-francia, I. rész, kv.	2-50 P
— Francia-magyar, II. rész, kv.	1-50 P
Schenk francia kézi szótára	1-50 P
— Magyar-francia, I. rész	1-50 P
— Francia-magyar, II. rész	4— P
— Mindkét rész egybekötve, egész v.	1-50 P
Schidlof: Francia liliput szótár, kv.	1— P
— Két rész egybefűzve	
Sömjén: Kereskedelmi és jogi szakszótára Magyar-francia, I. 12—, kv.	18— P 12— P
Thibaut: Francia zsebszótár, kötve	*14— P
— Mindkét rész egybekötve, nagy k.	
Újvári francia zsebszótára, 16 ^o	*4-40 P
— Francia-magyar, I. rész, kv.	*4-40 P
— Magyar-francia, II. rész, kv.	

A jövőheti számban folytatjuk a többi különböző nyelveken megjelent nyelvtanok és szótárak felsorolását. Bármely nyelven megjelent mű leggyorsabb beszerzése

„Méliusz“ könyvkereskedésben érhető el.

Debrecen, Ferenc József út 26. szám.